

ΘΕΜΑ

Ισότητα (στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις), ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού

Α. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ¹

ΤΑΞΗ : ΣΤ'

ΑΦΟΡΜΗ

Διάλογος ΣΤ7 της εφαρμογής ή κάποιο σχετικό θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα.

ΧΡΟΝΟΣ

Έξι περίπου εβδομάδες με εργασία στο σχολείο σε τακτική βάση και πιθανόν με κατ' οίκον προεργασία των μαθητών.

ΣΤΟΧΟΙ**Γενικοί στόχοι:**

Επιδιώκεται να:

- ▶ αναδειχθεί η έννοια της ισότητας (και της ισονομίας) ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους,
- ▶ εντοπιστούν ομάδες πληθυσμού που έχουν αυξημένες ανάγκες (πρόσφυγες, μετανάστες, παιδιά, ΑμεΑ, ...),
- ▶ αναδειχθούν τα αίτια στα οποία οφείλονται οι (υπαρκτές) ανισότητες (και αποκλεισμοί) σε κάθε περίπτωση,
- ▶ εξοικειωθούν οι μαθητές με τη δράση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και την έννοια του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς.

Μαθησιακοί στόχοι:

Στρέφονται γύρω από δύο άξονες:

- ▶ Αναγνώριση περιπτώσεων ανισοτήτων.
Επιδιώκεται οι μαθητές να: εντοπίσουν, αναγνωρίσουν, καταγράψουν περιπτώσεις καταστρατήγησης της ισονομίας και ισότητας των ανθρώπων.
- ▶ Αναζήτηση και διερεύνηση των αιτιών.
Επιδιώκεται οι μαθητές να ψηλαφίσουν (ίσως και να αναδείξουν) μερικές αιτίες, συνθήκες, παράγοντες που προκαλούν τις παραπάνω ανισότητες.

Δεξιότητες:

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- ▶ αναζητούν, συλλέγουν, αξιολογούν και να αξιοποιούν υλικό (λογισμικό, μαρτυρίες, λογοτεχνικά κείμενα, φωτογραφικό, κινηματογραφικό, εικαστικό)
- ▶ διερευνούν, διασταυρώνουν πληροφορίες από διαφορετικές (αντιπαράτιθέμενες) πηγές πληροφόρησης.
- ▶ εξασκηθούν οι μαθητές στη σύγκριση, στις δυνατότητες έκφρασης, σε τρόπους παρουσίασης. (να αναπτύξουν την αναλυτική και συγκριτική σκέψη)

¹ **Σημείωση:** Σε όλο το κείμενο χρησιμοποιείται το αρσενικό γένος (π.χ. οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός, κ.ά.) χωρίς καμία πρόθεση αξιολογικής διάκρισης των φύλων, για να διευκολύνεται η ανάγνωση του κειμένου χωρίς να συναντώνται διαρκώς εκφράσεις που χρησιμοποιούν και τα δυο γένη (π.χ. οι μαθητές/τριες, ο/η εκπαιδευτικός, κ.ά.).

Ευρύτεροι κοινωνικοποιητικοί στόχοι:

Επιδιώκεται να:

- ▶ αναπτυχθούν κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών όπως η συνεργατικότητα, η συλλογική εργασία, η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε κοινωνικά προβλήματα όπως ξеноφοβία, ρατσισμός.
- ▶ εξοικειωθούν με ποικίλα εκφραστικά μέσα (επαφή με λογοτεχνικά και εικαστικά έργα, με ποικίλες μορφές του λόγου, ...)
- ▶ αναλάβουν πρωτοβουλίες για ζητήματα που προκύπτουν από την επικαιρότητα
- ▶ προσεγγίσουν τον επιστημονικό τρόπο εργασίας
- ▶ εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αναδεικνύονται σε πολλά σημεία της υλοποίησης του project, οι διαθεματικές έννοιες ομοιότητα και διαφορά (συγχρονικά και διαχρονικά), άτομο και σύνολο (άτομο με πρόβλημα, κοινότητα ή ομάδα ανθρώπων, ΜΚΟ, ...), σύστημα (ιατρικό, εκπαιδευτικό, ιδεολογικό...), αλληλεπίδραση (ιδεών, εθελοντών, ...), πολιτισμός (η προσφορά ως στοιχείο πολιτισμού, ...).

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ και ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

Με επίκεντρο το θέμα «**Ισότητα (στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις)**», ευαίσθητες ομάδες **πληθυσμού**» που έχει επιλεγεί από το μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» οι μαθητές θα αναλάβουν δραστηριότητες, με την αρωγή (και όπου χρειαστεί με την καθοδήγηση) του εκπαιδευτικού, και θα αναπτύξουν έννοιες και δεξιότητες αντλώντας από το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων (ή επιστημονικών πεδίων) όπως φαίνεται στο επόμενο σχήμα.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

- ▶ Το περιεχόμενο του διαθεματικού σεναρίου αυτού καθεαυτού.
- ▶ Δικαιώματα (ανθρώπινα, πολιτικά, κοινωνικά, ατομικά). Αντίστοιχες υποχρεώσεις. Ευπαθείς ομάδες πληθυσμού.
- ▶ Εθελοντισμός, παροχή βοήθειας από μη κυβερνητικές οργανώσεις, πέρα από σύνορα και πατρίδες. Ανθρωπισμός.
- ▶ Συμμετοχή στα κοινά.
- ▶ Πολιτισμικές αξίες και πολιτιστικές διαφορές σε διάφορους τόπους, θρησκείες, κοινωνίες ...
- ▶ Υποχρεώσεις του κράτους (νομοθετικό πλαίσιο, θεσμικά όργανα, δημιουργία και συντήρηση υποδομών), δικαιώματα παιδιών, διεκδικήσεις ομάδων, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ενεργοί πολίτες.

Γλώσσα και Λογοτεχνία

- ▶ Ετυμολογική προέλευση και σχηματισμός λέξεων (ισονομία, ισοπολιτεία, ξενοφοβία, ...).
- ▶ Αναζήτηση λαϊκού λόγου (παροιμίες, αινίγματα, κ.ά.) σχετικά με καταστάσεις ανάγκης.
- ▶ Πρώτη αναγνώριση, χαρακτηρισμός και ταξινόμηση ειδών λόγου (επιστημονικός, καθημερινός, λαϊκός, δημοσιογραφικός, ποιητικός, ...).
- ▶ Αναζήτηση πληροφοριών και σχετικών στοιχείων σε λογοτεχνικά κείμενα.

Ιστορία

Αγώνες για ισότητα άλλοτε, τότε κατακτήθηκαν κάποια δικαιώματα, διαφωτισμός, Γαλλική επανάσταση.

Γεωγραφία

- ▶ Πού εντοπίστηκαν προβλήματα σήμερα.
- ▶ Από πού προέρχονται οι πρόσφυγες-μετανάστες που εντοπίστηκαν.
- ▶ Ποιες ήταν οι πορείες των ελλήνων μεταναστών προηγούμενων δεκαετιών.
- ▶ Εντοπισμός στο χάρτη των περιοχών και των διαδρομών αυτών. Δεξιότητες ανάγνωσης χάρτη.

Τέχνες

Αναζήτηση έργων τέχνης, εξοικείωση με μορφές των καλών και των εφαρμοσμένων τεχνών. Έκφραση με ζωγραφική αναπαραστάσεων των διαπραγματευόμενων εννοιών, όπως μετανάστες, παιδιά σε άλλες χώρες, δράση Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ.ά.

Ξένη γλώσσα

Αναζήτηση, επιλογή, επεξεργασία, απόδοση περιεχομένου, μετάφραση κειμένων από το διαδίκτυο και αφισών από το περιεχόμενο της εφαρμογής.

Πληροφορική

- ▶ Αναζήτηση στοιχείων από το διαδίκτυο.
- ▶ Σύνθεση κειμένων με χρήση επεξεργαστή κειμένου.
- ▶ Πιθανή ψηφιοποίηση (εφόσον διατίθεται σαρωτής) και επεξεργασία εικόνων με χρήση αντίστοιχου προγράμματος.
- ▶ Πιθανή σύνθεση παρουσίασης με χρήση κατάλληλου προγράμματος (π.χ. Power Point).

Β. ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα)

Αφορμή

Η αφορμή δίνεται από το διάλογο ΣΤ7.

Εναλλακτικά η αφορμή μπορεί να δοθεί από ένα θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα και ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσκομίσει ένα φύλλο εφημερίδας και να διαβάσει το επίκαιρο σχετικό απόσπασμα.

Ενημέρωση από τον εκπαιδευτικό

Σύντομη παρουσίαση, του θέματος και της διαδικασίας. Παρουσίαση σχετικού υλικού και πρώτη επαφή των μαθητών με το αντικείμενο.

Χωρισμός σε ομάδες εργασίας - Προτεινόμενες ΟΜΑΔΕΣ

- ▶ ΟΗΕ και σχετικοί οργανισμοί
- ▶ Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
- ▶ Πρόσφυγες - μετανάστες
- ▶ ΑμεΑ
- ▶ Δικαιώματα παιδιού
- ▶ Δημιουργική ομάδα (κατασκευές, εικαστική έκφραση). Συμμετέχει όλη η τάξη.
- ▶ Ομάδα υποστήριξης (πληροφορική)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - δυο εβδομάδες)

Ανάλυση

Οι μαθητές ανά ομάδες αναζητούν στοιχεία. Εντοπίζουν και αποδελτιώνουν πληροφορίες και οπτικό υλικό.

Αν επιλεγεί να υπάρχει έκφραση με ζωγραφική ή δραματοποίηση καταστάσεων, αυτή ξεκινάει από αυτή τη φάση και συνεχίζεται και στην επόμενη.

ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - δυο εβδομάδες)

Σύνθεση

- ▶ Μετά την ανάλυση ακολουθεί η σύνθεση, όπου κατά θέμα, οι ομάδες συγκρίνουν, επιλέγουν, αξιολογούν και συνθέτουν τα στοιχεία τους για κάθε αντικείμενο, με στόχο τη δημιουργία σχετικών κειμένων για την παρουσίαση.
- ▶ Γίνεται η τελική συνθετική διεργασία με το υλικό που δημιούργησαν οι ομάδες. Όλες οι ομάδες αλληλοενημερώνονται και η δουλειά της καθεμιάς επηρεάζεται από τις υπόλοιπες.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα και συμμετοχή σε ανεξάρτητες εκδηλώσεις)

Παρουσίαση

Συγκροτείται το υλικό που θα παρουσιαστεί.

Η παρουσίαση περιλαμβάνει γενικά στοιχεία για το θέμα, τα στοιχεία των μελών της ομάδας, στοιχεία και φωτογραφίες από την πορεία της δουλειάς και παρουσίαση των αποτελεσμάτων όλης της προσπάθειας.

Δυνατότητες παρουσίασης (επιλέγονται κάποιοι από τους παρακάτω τρόπους εφόσον παρέχεται η αντίστοιχη δυνατότητα)

- ▶ Συμμετοχή σε σχολική εκδήλωση για το τέλος της χρονιάς.
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου.
- ▶ Συμμετοχή σε σχολική έκδοση (ετήσιο λεύκωμα, εφημερίδα, περιοδικό).
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του σχολείου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- ▶ Διαρκής διαμορφωτική αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.
- ▶ Εσωτερική αξιολόγηση μετά την ολοκλήρωση με συζήτηση στην ομάδα εργασίας.

Προς τον εκπαιδευτικό

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επισημάνει τους μαθητές ότι πέρα από τη δράση των ΜΚΟ και των κινημάτων των πολιτών, καθοριστικό ρόλο στην άρση των ανισοτήτων διαδραματίζουν φυσικά οι κυβερνήσεις, τα πολιτικά κόμματα και οι υπερεθνικοί οργανισμοί.

Μπορεί να προτείνει (εφόσον το επίπεδο της τάξης το επιτρέπει) και συγκριτικές κριτικές αναγνώσεις πολιτικών κειμένων για το ίδιο θέμα (π.χ. για τη θέση της γυναίκας, των νέων, κ.ά.).

Γ. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Υλικό της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθεί

Με λίγα λόγια και Χρονολόγιο

Εντοπίστε όλες τις σχετικές αναφορές, ανάλογα με τη θεματολογία του project.

Ασκήσεις και Δραστηριότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικό Σύστημα, Ομάδες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Ένα σύντομο μήνυμα
- ▶ Σχεδιάστε μια αφίσα
- ▶ Βρες στοιχεία για Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

ΕΝΟΤΗΤΑ: Κράτος & πολίτης

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Ποιος φταίει;
- ▶ Χωρίς δουλειά

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Άτομο και η Διεθνής Κοινότητα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Πρόσφυγες & μετανάστες
- ▶ Δικαίωμα στη ζωή
- ▶ Παιδί, οικογένεια, μόρφωση
- ▶ Παιδί και κράτος πρόνοιας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Ευρωπαϊκές μη κυβερνητικές οργανώσεις για ανθρωπιστική βοήθεια
- ▶ Παρουσιάστε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
- ▶ Τι γνωρίζω για τη UNICEF;
- ▶ Πολιτιστική κληρονομιά
- ▶ Παιδιά στην παραγκούπολη
- ▶ Σαλίνα, το κορίτσι από το Μπανγκλαντές
- ▶ Εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε κοινόχρηστους και δημόσιους χώρους
- ▶ Η διαδρομή σπίτι-σχολείο για ένα ΑμεΑ
- ▶ Ειρήνη
- ▶ Δικαιώματα για όλους παροχές σε όλους

Βιβλιοθήκη - Κείμενα

«Δικαιώματα του παιδιού» - Αντώνης Σαμαράκης - «Βλέπω το σημερινό κόσμο- Πολυθεματικό βιβλίο δημοτικού σχολείου για την ευέλικτη ζώνη», σελ.87

και καταστατικά κείμενα σχετικά με τα δικαιώματα ανθρώπου και παιδιού

Βιβλιοθήκη - Εικόνες

Κατηγορίες εικόνων της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθούν: κυρίως «δικαιώματα», «ρατσισμός», «συνθήματα», «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις», «ΑμεΑ» και δευτερευόντως «ειρήνη» και «καταναλωτισμός».

Έντυπο υλικό

Για λογοτεχνικά κείμενα (ειδικά αν δεν υπάρχει σχολική βιβλιοθήκη), μπορεί ο εκπαιδευτικός να ανατρέξει αρχικά στα Ανθολόγια του Δημοτικού σχολείου, τόσο τα τρέχοντα όσο και τις προηγούμενες σχετικές εκδόσεις.

Ενδεικτικά, από τα υπάρχοντα βιβλία:

- ▶ Η Γλώσσα μου, ΣΤ' τάξη, Α' μέρος σελ. 138- «Παιδιά όλο μάτια» του Αντώνη Σαμαράκη
- ▶ Η Γλώσσα μου, ΣΤ' τάξη, Α' μέρος σελ. 75 - «Ο Περικλής για τη δημοκρατία»

Η ειδησεογραφία από εφημερίδες συχνά δίνει επίκαιρο υλικό και αποτελεί πηγή υλικού που προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ασκήσει τους μαθητές στο διαχωρισμό της είδησης από την άποψη του συντάκτη ενός άρθρου.

Πηγές στο διαδίκτυο (πρέπει ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει από πριν μόνος τις ιστοσελίδες αυτές ώστε να εξοικειωθεί με τις ιδιαιτερότητές τους)

α) Εντοπίστε τις πιο κατάλληλες από τις συνδέσεις που προτείνονται στις «Πηγές» της αντίστοιχης ενότητας της εφαρμογής.

β) Χρησιμοποιείστε μια μηχανή αναζήτησης (π.χ. Google στη διεύθυνση www.google.com.gr), χρησιμοποιώντας ως λέξεις κλειδιά τα θέματα που ασχολείσθε, για να εντοπίσετε επιπλέον πληροφορίες, σε νεότερες καταχωρήσεις στο διαδίκτυο.

γ) Αξιοποιείστε υλικό από τη θεματική πύλη των Μ.Μ.Ε. στην Ελλάδα <http://www.mme.gr> από όπου μπορείτε να οδηγηθείτε στους δικτυακούς τόπους των ελληνικών εφημερίδων.

δ) Αξιοποιείστε υλικό από τις ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες ενδεικτικά (στα αγγλικά):

- Encarta (encarta.msn.com)
- Britannica (www.britannica.com)

Πρέπει να επισημανθεί ότι το διαδίκτυο είναι μια δυναμικά διαρκώς εξελισσόμενη και μεταβαλλόμενη δομή, όπου διαρκώς εμφανίζονται νέοι αξιόλογοι τόποι ενημέρωσης και πληροφόρησης ενώ σε άλλους που δεν ενημερώνονται τακτικά, το περιεχόμενό τους απαξιώνεται. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ελέγχει την εγκυρότητα των πληροφοριών που συλλέγονται από το διαδίκτυο, με αρχικό κριτήριο την αξιοπιστία του φορέα που παρέχει την πληροφόρηση.